

Een verkenning van de sterke kanten van leerlingen met XXX, XXY en XYY op gebied van school en karakter

Nederlandse vertaling/ samenvatting van

Thompson, Talia & Davis, Shanlee & Takamatsu, Stephanie & Howell, Susan & Tartaglia, Nicole. (2021). **Exploring academic and character strengths in students with sex chromosome aneuploidies**. *Journal of Positive School Psychology*. 6. 12-24. 10.47602/jpsp.v6i1.262.

Dit artikel gaat over kinderen met een aneuploidie van de geslachtschromosomen: XXX, XXY en XYY (afkorting: SCA, sex chromosome aneuploidies). In de wetenschappelijke literatuur ligt vaak de nadruk op de beperkingen en de ziekteverschijnselen van deze kinderen. Ook op school ligt vaak de nadruk op de problemen die de kinderen kunnen hebben. Zo krijg je geen compleet beeld. Met behulp van '[Positieve Psychologie](#)' is het mogelijk om juist sterke kanten van mensen in kaart te brengen.

Dit onderzoek is opgezet om de sterke kanten van de kinderen te beschrijven. We vroegen ouders van kinderen om een digitale vragenlijst in te vullen. Ze beschreven de sterke kanten van hun kind in hun eigen woorden. Die antwoorden werden door de onderzoekers verdeeld in de categorieën uit de Positieve Psychologie. In dit artikel beschrijven we de resultaten van 377 kinderen tussen 3 en 21 jaar oud.

Bij het analyseren van de grote lijnen in de resultaten, vonden we twee hoofdthema's: sociale vaardigheden en sterke kanten die helpen bij het leren.

Sociale vaardigheden:

Ouders beschrijven hun kind als vriendelijk, lief, zorgzaam voor dieren en jongere kinderen, goed in delen. Veel kinderen willen graag contact maken en vrienden worden met leeftijdsgenootjes. Dit komt overeen met 'buitengewone vriendelijkheid' uit de positieve psychologie. Ook zijn ze vaak behulpzaam naar hun leraar en klasgenootjes. In het Engels wordt dit 'eager to please' genoemd.

Sterke kanten die helpen met leren:

Veel kinderen zijn goed in exacte vakken: rekenen, wiskunde, techniek. Ze kunnen goed visueel-ruimtelijk redeneren en dingen ontwerpen. Ze zijn ook creatieve denkers: komen op originele ideeën om problemen op te lossen. Ook zijn ze vaak goed in tekenen/beeldende kunst en muziek. Ze hebben vaak een enorme wil om nieuwe dingen te leren en gaan graag naar school, vooral als ze daar goed begeleid worden. Ten slotte zijn ze harde werkers die niet snel opgeven.

Toen we meer in detail keken, zagen we dat alle groepen kinderen hoog scoorden op doorzettingsvermogen en liefde voor leren. Kinderen met een extra X scoorden daarnaast hoog op vriendelijkheid en kinderen met een extra Y op nieuwsgierigheid, humor en teamwerk. Kinderen met XXY en XYY waren volgens hun ouders vaak goed in exacte vakken en kinderen met XXX in creatieve vakken.

Eerder onderzoek geeft aan dat kinderen met SCA minder sterk zijn in taal en motorische vaardigheden. Dat is in lijn met de uitkomst van ons onderzoek waarbij exacte vakken genoemd worden als sterke kant.

Het is opvallend dat ouders hun kind beschrijven als sociaal vaardig, behulpzaam, zorgzaam. Dat lijkt in tegenspraak met eerder onderzoek waarin het hoge risico op psychosociale problemen beschreven werd. Ook geven veel ouders aan dat hun kind een harde werker is met veel doorzettingsvermogen. Terwijl uit eerder onderzoek een beeld ontstond van kinderen die vaak passief zijn en weinig initiatief nemen. We moeten die resultaten niet zomaar afwijzen, maar het is mogelijk dat deze onderzoeken geen volledig beeld geven. Om te zorgen dat de sterke kanten van een kind tot uiting komen, zijn een goede relatie met de leraar, een schoolomgeving die voldoende steun biedt en opdrachten die het kind motiveren belangrijk. Als de sterke kanten van een kind ruimte krijgen, helpt dat om goed om te gaan met de moeilijke kanten van de diagnose.

Wat kunnen we met deze kennis?

In het verleden is de begeleiding van kinderen met XXX, XXY en XYY vooral gericht op hun verhoogde risico op problemen. De adviezen gingen over het omgaan met taalachterstand, motorische ontwikkeling, leerproblemen en psychosociale problemen. Dat is van groot belang maar aan de andere kant hebben de kinderen er ook baat bij als ze hulp krijgen om gelukkiger te zijn en zich goed te voelen. Uit onderzoek naar Positive Psychologie blijkt dat het versterken van sterke kanten in plaats van het behandelen van problemen, goede resultaten geeft.

Zo is er eerder onderzoek gedaan waaruit gunstige resultaat kwam van het trainen van de ouders in het opvoeden gericht op de sterke kanten van hun kind. We verwachten op basis van ons onderzoek dat zo'n training ook bij onze doelgroep succes zou kunnen hebben.

Op school is een gunstig effect aangetoond op welzijn en schoolprestaties. Tests die vragen naar sterke kanten, blijken betrouwbaar en statistisch valide te zijn en het vastleggen van sterke kanten kan indirect een gunstig effect hebben op kinderen. Zo hadden leraren hogere verwachtingen en meer vertrouwen in de leerlingen als ze bij een schoolrapport ook informatie kregen over de sterke kanten van een leerling.

De sterke kanten van een leerling met XXX, XXY of XYY kunnen ook een goed aanknopingspunt zijn om de leerling te helpen in diens ontwikkeling. Gestimuleerd worden om sterke kanten verder uit te bouwen geeft meer energie en bevrediging dan ondersteuning voor zwakkere kanten.

Dit onderzoek heeft nieuwe inzichten gegeven in de sterke kanten van kinderen met SCA. Hun ouders vragen om sterke kanten te noemen (zonder voorbeelden of een lijst met items om te scoren) gaf een goed en deels nieuw beeld van de kinderen. Door de ondersteuning te richten op sterke kanten, kunnen schoolprestaties beter worden. Op termijn kan dit problemen op school voorkómen en de kwaliteit van leven van kinderen met SCA verbeteren.